

Kerken met Stip inventariseert gastvrije parochies en gemeenten waar ex-gedetineerden welkom zijn en zich op zondag en door de week thuis kunnen voelen. Zo helpt *Kerken met Stip* mensen om na hun detentie geestelijk gesproken een dak boven hun hoofd te vinden en een gemeenschap die hen steun biedt voor hun geloof en leven.

Afscheid Anne Kooi

In december nam het bestuur afscheid van ds. Anne Kooi. In haar functie als directeur van het Diaconaal Centrum voor het Gevangenispastoraat in Haarlem heeft zij in combinatie met haar werk als gevangenispredikant op verschillende terreinen wezenlijke initiatieven tot leven gewekt. Jaarlijks organiseerde zij meningsvormende symposia over maatschappelijke en politieke kwesties betreffende gedetineerden en hun leven na vrijlating. Zij stond aan de wieg van het project 'Verbinden en versterken' dat de begeleiding van gedetineerden en ex-gedetineerden verbetert door de hulpverlening te laten samenwerken met 'Hou me vast, laat me los'.

bijv. kerken en vrijwilligers. Voor veel gevangenen was Anne een betekenisvolle reisgenoot: door de combinatie van haar functies kon ze zowel binnen de muren als daarbuiten

mensen op weg helpen naar een houdbare manier van leven. In het bestuur van Kerken met Stip verzorgde zij oa. de Nieuwsbrief.

Sinds 1 januari van dit jaar is Anne predikant in de protestantse gemeente van Brussel (*zie de foto van haar bevestiging*). Op de website leest u in hun kerkblad van maart nog eens een geducht artikel van Anne's hand: <http://www.protestantsekerkbrussel.be/kerkbrief.htm>

Vanuit het al genoemde project 'Verbinden en versterken', waarin Exodus, Kerk in Actie, justitiepastoraat en Kerken en Stip samenwerken ontstond onder eindredactie van Anne Kooi dit boek. Of liever boekje, want de enorme hoeveelheid bezielde informatie is bondig en leesbaar gehouden. Alle aspecten van 'werken aan je toekomst' voor gedetineerden zijn hier bij elkaar gebracht. De stemmen van predikanten, diaconaal werkers, maatschappelijk werkers, gedetineerden zelf, vrijwilligers en een directeur van het ministerie van justitie komen aan bod. Vooral de verschillende verbindingen tussen pastorale aandacht voor gedetineerden en diaconale steun komen aan bod. Maar bovenal is te lezen hoe na zo veel jaren langzamerhand een brede gezamenlijke aanpak gegroeid is, waarin alle betrokkenen zich op elkaar afstemmen en door hun levendige verbindingen een krachtige hand uit kunnen steken naar de gevangene die tot een goed leven bevrijd wil worden.

Het boekje kost € 5,00 en is onder andere te bestellen via de webwinkel van Kerk in Actie, zie www.kerkinactie.nl.

Enquete Kerken met Stip. Voorlopig resultaat.

Begin dit jaar hebben wij aan de aangesloten kerken een formulier toegestuurd over de gelegde contacten in het jaar 2011. Daarbij hebben wij nog een aantal extra vragen toegevoegd over de organisatie ervan. Tot nu toe hebben wij

een aantal reacties mogen ontvangen. Een groot aantal geeft aan dat er in het afgelopen jaar geen nieuwe contacten zijn gelegd. Op zichzelf niet zo vreemd. De doelgroep binnen de inrichtingen is klein van omvang en het vraagt toch een bijzondere situatie. Een gedetineerde zal de 'kerk' in de gevangenis moeten ontdekken en de waarde ervan voor zijn

leven. De tweede stap is het vragen naar een kerkelijke gemeenschap, die bij het Justitiepastor bekend is, waar hij een onderdak zou kunnen gaan vinden en dan is de stap voor velen nog extra groot om na de detentie inderdaad op zoek te gaan. Een 'warme' overdracht van het justitiepastoraat naar de plaatselijke kerkelijke gemeente is dan ook een noodzakelijke eerste stap, zeker als dit een geloofsgemeenschap betreft in een andere dan de oorspronkelijke woonplaats.

Nu denk ik niet dat het de aangesloten kerken gaat om grote aantallen ex-gedetineerden. Het is toch veel meer het bereid zijn open te staan voor iedereen, ongeacht zijn of haar achtergrond, omdat wij ons allen weten aangesproken te zijn in het verhaal van Jezus!

Voor het bestuur des te meer een aanleiding om de Alpha in Prison cursus aan te bieden om de beweging van 'buiten naar binnen' te doen. Elke keer blijkt dat het aanwezig zijn van vrijwilligers van buiten, die hun tijd, moeite en hun belangstelling voor gedetineerden ten toon spreiden, de meeste indruk maakt. Dat zij daarbij over geloofsthema's en hun eigen staan in de geloofswereld ter sprake brengen is daarbij onontbeerlijk.

Verbinden & versterken

Op 3 februari j.l. vond voor het eerst in de geschiedenis een maatschappelijk symposium onderdak in de bajes. De P.I. Lelystad stelde onder haar directeur Peterhans Koperberg de poorten open. Die ochtend begon het geweldig te sneeuwen en juist de weg naar Lelystad raakte vast. Toch bereikten nog een heleboel mensen de plek. Enthousiaste bijdragen en levendige discussies maakten duidelijk wat er al gegroeid is aan samenwerking tussen alle mogelijke instanties en vooral mensen om gedetineerden op weg te helpen bij hun terugkeer in de maatschappij. Veerle Rooze werkt sinds 2011 als diaconaal pastor voor het project 'Verbinden en versterken'. Dat was ook de titel en de inhoud van dit symposium. Zie voor uitgebreid verslag de Nieuwsbrief van ExodusNederland op <http://www.exodus.nl> (zoekopdracht 'symposium hulpverleners')

Alpha in Prison.

Eind januari kwamen wij als pastores van protestante en katholieke huize bij elkaar voor een introductie van de cursus Alpha in Prison.

Een speciale studiedag voor de pastores bij Justitie in het vergadercomplex in Nieuwersluis naast de vrouwengevangenis. Een betere plek om met dit onderwerp bezig te zijn, is dan ook moeilijk voor te stellen. Perfect toch!

Het directielid, die de geestelijke verzorging in de inrichting tot zijn contacttaak mag nemen, stelde de ruimte om bij elkaar te komen dan ook graag ter beschikking. Hij heette de veertig gekomen collega's van harte welkom en begon meteen zijn visie en beleving over de Alpha cursus in de inrichting Nieuwersluis. Na de gebruikelijke fase binnen de inrichting van 'moet dit nou?' raakte hij gedurende de weken dat de cursus aan de gang was steeds meer enthousiast. Het effect op de afdelingen met de deelnemers was gewoonweg tastbaar en merkbaar in sfeer en in de dagelijkse omgang van de gedetineerde vrouwen. In dat opzicht was hij al meer dan tevreden over de effecten in zijn inrichting. Maar dat zegt natuurlijk nog niets over het geboden programma en daarover willen wij vandaag als pastores eens duidelijk van gedachten wisselen.

De stuurgroep Alpha in Prison had een PowerPoint presentatie voorbereid om doel en programma duidelijk uit de doeken te doen.

Thea de Jong, begeleidster van de plaatselijke Alpha cursus, bracht op een enthousiaste wijze dit naar voren in haar presentatie. Zij ging vooral in op de ondersteuning van de kerkelijke vrijwilligers uit de nabij gelegen kerken en op de bijna vanzelfsprekende problemen in een inrichting om deze cursus te houden. Wat zijn de actiepunten en wat mag je verwachten aan obstakels?

In de vorm van een interview door Wytze Plantinga kwam het geluid van een pas ex-gedetineerde aan bod. Hij stelde duidelijk dat zijn ontdekking dat vrijwilligers van 'buiten' hem de ogen had geopend om uit zijn eigen wereldje te gaan treden en op

zoek te gaan naar anderen buiten zijn gebruikelijk netwerk van bekenden in zijn 'criminele wereldje'

Op zoek naar mensen die *om niet* toch iets voor je willen betekenen!

Dat had bij hem de ruimte gegeven om voor het eerst in zijn leven werkelijk naar de inspiratiebronnen van hen te luisteren. Vol gloed en tegelijk zenuwachtig om te spreken voor zo'n groep deed hij zijn indrukwekkend verhaal.

Martin legde vervolgens uit hoe de vereniging Kerken met Stip meer betrokken zou kunnen worden bij deze cursus **in** de gevangenis.

Veel aangesloten kerken hebben namelijk geen contact met ex-gedetineerden, omdat de lijn naar de gevangenis in de buurt ontbreekt. De wil en inzet vanuit die kerken is er namelijk wel aanwezig! Hoe kunnen wij als vereniging Kerken met Stip die lijn wel uitzetten, is dan ook de vraag die aan de orde is.

Met dit aanbod om gericht kerken te benaderen voor vrijwilligers voor deze cursus is dan ook een mogelijkheid om de lijn naar gedetineerden te gaan leggen voor een mogelijk verder vervolg na de detentie.

Dorien van Bosheide leidde de discussie over de vragen rond deze presentatie. Sterk was haar vraag of er collega's waren, die er niets maar dan ook niets in zagen om hiermee bezig te zijn. Er was maar een collega, die meteen afhaakte en er geen 'brood' in zag. De anderen zagen nog wel bezwaren, maar die waren meer organisatorisch van aard om in de inrichting hiervoor ruimte te krijgen.

Een paar collega's zagen meer bezwaar in de onderwerpen, die in het programma genoemd worden. De Alpha cursus kent namelijk een strakke opbouw van onderwerpen. In de gevangenis worden een aantal onderwerpen samengevoegd om tot zeven bijeenkomsten te komen in plaats van de gebruikelijke tien bijeenkomsten in een parochie of kerkelijke gemeente. Jan Bakker van Alpha Nederland gaf duidelijk aan dat het aanbod, met natuurlijk een persoonlijke

invulling, leidraad is. Anders valt het niet onder een Alpha aanbod.

Voor de gevangenis betekent dat de ontmoeting met vrijwilligers van buiten in een open en gezellige sfeer van samen ook te kunnen eten de aangeboden thema's aan de orde komen.

De ervaring leert dat dit aanbod werkt en zijn effecten heeft. Over theologische concepten is natuurlijk in de persoonlijke uitleg accenten te leggen. De geboden onderwerpen zijn door de pastores misschien niet altijd voor hen relevant. De praktijk leert echter dat gedetineerden daarover vaak anders denken. Dit uit zich bijvoorbeeld over het onderwerp 'Het kwaad in mij en de wereld.'

Het meegenomen materiaal over de cursus en de aangepaste versie voor de gevangenis met meer afbeeldingen en het directe taalgebruik vond na afloop dan ook gretig aftrek.

Als stuurgroep 'Alpha in Prison' hopen wij dat de collega pastores in de inrichtingen de moeite willen nemen om in meerdere inrichtingen deze cursus aan te gaan bieden.

Ondertussen kijken wij uit naar het aanbod van Alpha **TR**AIners (**T**erugdringing **R**ecidive **A**ctiviteiten) om het organiseren van deze cursus in de inrichting meer zelfstandig op zich te gaan nemen, zodat collega pastores daarin meer ontlast gaan worden.

Ontmoetingsdag 2012.

Op zaterdag 22 september willen wij een landelijke Kerken met Stip ontmoetingsdag gaan houden. Kerkgemeenschap Beréa in Amsterdam (onder de rook van de Bijlmerbajes) heeft zich bereid verklaard die dag onze gastheer/vrouw te zijn.

Thema van deze dag zal zijn: 'De betekenis van vrijwilligers voor de gedetineerden en de geloofsgemeenschap' Uitgenodigd is hiervoor Reider de Vries – verbonden aan het Theologisch Instituut voor het Justitiepastaat te Tilburg.

Het bestuur wil op die dag tevens met u van gedachten wisselen over de koers van Kerken met Stip voor de komende jaren.

Het bestuur komt met een discussiestuk voorbereid op de Haltedag.

Plaquette

Op 2 plaatsen in het land siert nu de plaquette de gevel van een Kerk met stip. Den Bosch en sinds kort de Open Hof kerk in Ede. Op 22 april werd daar de plaquette na een feestelijke (doop!-)dienst onthuld. Wie meer wil zien van de uitgebreide opzet van die kerk als Kerk met Stip: <http://openhof.protestantsekerk.net>.

Ds Marijke Zuilhof, Han Pol van de Open Hof kerk en ds Christiaan Donner onthulden de plaquette.

Omdat de plaquette niet helemaal te zien is op bijgaande foto, nog een voorbeeld erbij. Het secretariaat heeft er 25 in huis, kosten nu € 30,00.

COLOFON

De Nieuwsbrief van *Kerken met Stip* verschijnt gratis tweemaal per jaar onder redactie van het bestuur van de Vereniging Kerken met Stip. Eindredactie Christiaan Donner en Martin Zandstra. Secretariaat: Martin Zandstra, Kaarder 65, 1625 TL Hoorn, tel. 0229-269.191 of 06-138.968.32. E-mail a.m.zandstra@kpnmail.nl. Website: www.kerkenmetstip.nl

Deze nieuwsbrief mag vrijelijk worden vermenigvuldigd en verspreid. Giften voor het landelijk werk van Kerken met Stip zijn welkom op bankrekening 605.28.22 t.n.v. Kerken met Stip.